

Előfizetési díj helyben:
 Egész évre . . . 8 frt = 16 kor.
 Fél évre . . . 4 frt = 8 kor.
 Negyedévre . . . 2 frt = 4 kor.
 Vidékre 1 frttal több.

SZABADSÁG.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
 VII-ik kör, Virág-uteza. 337. sz.
 Ugy a kéziratok, mint a hirdetések ott vétetnek fel.
 „Nyilttér” sora: 15 kr.

Hirdetési díj: Egész oldal 10 frt. Fél oldal 6 frt. Negyed oldal 5 frt.
 Ezenfelül minden hirdetésnél 30 kr. kincstári illeték fizetendő.

Megjelenik minden szerdán.

Egyes szám ára: 15 kr.

Kisebb hirdetéseknek minden szó után 5 kr. és a kincstári illeték számítottatik.

Csak bérmentes levelek fogadtatnak el s kéziratok nem adatnak vissza.

A palicsi tópartról.

Fürdő intézetünk megnyitása majdnem küszöbön áll. A város intéző férfiai ma már gyakran ki rándulnak részint hivatalos minőségben, részint szórakozásból.

A tóparton állva, egy sik kilátás terül el előttük, melynek mikénti rendezéséről gondolkozhatnának.

Először is a nagyon leapadt víz kedvező teret ad a térfoglalásra. A mennyire a víz lehuzódott, akkora területet ma Palicson megnyerni és befásítani nemcsak egészségi szempontból, de a szépségre való tekintetből is nagyon óhajtható volna. Ezt már megtehetnék volna tavaly is, a mikor a kedvező alkalom felhasználását szintén ajánlottuk.

Másodsor: a kitavaszkodás bár nehezen ment, azért lett volna elég idejük, hogy a férfi- és női uszodának gunyolt pocsolya fészket behelyezzék a tó rendes vizére, azonban ezt sem tették. Az épületeken semmi változás, ringyrongy maradt ott minden, nem esoda tehát, ha a fürdő intézet

jövedelme nem szaporodni, de csappanni fog.

Volna aztán még egy szavunk a fürdő környékének emeléséhez. A környékbeli partok teljesen elhanyagolják, azokat is rendezni és hozzáférhetővé kellene tenni. Ugy jobbról, mint balról még nyaralók emelkedhetnének, ha a tóparti fekvőségeknek rendes utja volna. Az nincs. A tóparton álló legközelebbi tanyákhoz is félórai kerülő uton juthat el az ember, sőt ha a távolabbi tópartra akar szárazon jutni az ember, úgy a fél várost meg kell kerülnie, a zentai országúton körülmenni s így járatlan dülő utakon juthat csak a célhoz, pedig ezen lehetne segíteni.

Tanácsos volna az ugynevezett vértóval szerűben egy külön egyenes utat kisajátítani, azt a zentai és kanizsai országúttal egybekapcsolva befásítani, a mikor elérhető lenne az is, hogy Palicsnak nem csupán a belvárosból lenne összeköttetése a városi külterületek és közel vidékkel, hanem a déli oldalról ezen új ut új közönséget is teremthetne.

Szeged város és környéke több mint egy heti éjjel-nappali erős munkálkodás után — mint lapunkat tegnappól értesítik — az árviztől megszabadult. A védekezés a sok szalma, nád, fa- és földtöltés mellett 25000 földdel tömött zsákok is elnyelt. A felmerült költség hozzávetőleg 14000 frtra tehető. Az apadás, bár alig láthatólag, de megkezdődött.

Törvényhatósági közgyűlés.

Szabadka város törvényhatósága holnap — e hó 18-án — tartja áprilisi havi rendes közgyűlését, mely előre láthatólag nem csak népes de eléggé érdekes is leend, miután több oly ügy fog tárgyalatni, mely nem lesz minden izgalom nélkül. A tárgysorozatot a következőkben adjuk:

Tárgy: Polgármesteri jelentés a közgazgatás mult havi állapotáról. — Polgármesteri jelentés Mamusich Agoston interpolációjára a városi házi pénztár hátralékai tárgyában. — Törvényezikkek meghirdetése. — Bellügyminiszteri leirat az artézi kutak furatása tárgyában. — Vallás- és közoktatásügyi miniszteri leirat az építendő nőtanítóképezde tárgyában. — Honvédelmi miniszteri leirat a m. kir. honvédségi Ludovika-Akadémiában a város által fentartott alapítványi helyre a pályázat kiiratása tárgyában. — A bellügyminiszter jóváhagyja a szervezeti szabályzat 223. §-ának módosítása tárgyában hozott 444/16717. 1894. sz. határozatot. — Bellügyminiszteri leirat a gymnasiumi boltok bérlete ügyében,

Tárcza.

„Afrikai képek.”

Ha vas Antal, érdemes tanító, az irodalomnak lelkes pártolója, s a tudománynak szomjas kutatója, ezt a ezimet adta első nagyobb szabású irodalmi terményének, melyet hasznos tanulságul öregek és ifjak számára esengő alexandrinekben irt meg.

Az 5¹/₂ ivnyi terjedelmű füzetecske 6 fejezetre oszlik, melyek közül 2 különös tekintettel van Magyar Lászlóra.

A mű nyelvezetét keresett keresetlenség és elég jó magyarosság jellemzi. A forma helyes érzékkel van megválasztva. Az illemek kifogástalanok, s a rimek jól esengők.

A szerkezet gyakorlott kézre, ügyességre és kitűnő érzékre vall. A tartalom, bármily olvasóközönség szempontját véve is fül, kifogástalan, és ha sok ujat nem is hoz, meglehetősen érdekes. Egyszerűség, tisztaság az eszmékben, előkelőség az izlésben, — ez a sok szép és jó mind, mind feltalálható a kicsiny kis műben.

Lehetőten az elismerést megtagadni a

szerény munka írójától, a kinek ambíciója épp oly nemes, mint szerény, ki nagy olvasottságát és széles ismeretkörét csak itt ott engedni kicsillanni, s a kiről meg nem mondhatjuk, hogy vajjon mi nagyobb benne, szorgalma-e vagy vállalkozói szelleme, midőn egy szerény ifjusági munkával akarta gazdagítani irodalmunkat, kockáztatva azt, hogy a költséges kiadásba belebukik.

Mutatóul a III. kép (Vallás és erkölcs) bevezető sorait ide iktatjuk.

A mindenható csak mondá: „Legyen!” és lőn
 Ég, föld, világ, minden, szavára egyenlőn
 Megtelt állatokkal föld, levegő, tenger.
 Utolsó teremtmény volt maga az ember,
 Saját képmására teremté az Isten,
 Innen van, hogy hozzá hasonló lény nincsen;
 Hátatelt szívéből égbe száll imája,
 Mert az ég az Isten és szentek hazája.
 De csakis a művelt ember képes arra,
 Hogy buzgó imában háláját lerója,
 Mert a hit világa erősíti lelkét,
 Isten parancsához mérve minden tettét.
 Boldog, aki bizik, hisz, szeret és remél;
 Lelke erőt merit, ha fényíti veszély.
 A hit az erkölcsnek éltető forrása,
 Mig a hitetlenség ezt is alkássa.

A hit minden embert testvérré avat,
 S mig boldogít minket ezen édes tudat:
 Nem vetjük meg, száujuk a hitetlenséget,
 Hogy fásult keblökben nem él a szeretet.

*

A VI. kép „A Tanganikato regéjé”ből álljon itt egy osklíminta:

„Vadállat tépjen szét, mérges kigyó marjon,
 Aki jó barátom volt eddig elhagyjon;
 Minden, ami rossz, az keserítse élttem,
 Hogyha meg nem tartom, amit most ígértem.”

*

Végre ugyanezen képből még néhány sor, melyben szerző egy leány által, ki először lát élő halat, ez állatot leiratja.

Lába nincs, szárnya nincs, mégis milyen fürge!
 Csillogó testétől csillog a tó tükre!
 Ahol más elpusztul, ő a vízben él meg,
 S úgy látszik gázza sincs széles jó kedvének;
 Majd megáll, majd leszáll, vigan fezkándozva
 Elmerül, felkerül: némán tátogatja
 Kerekre nyílt száját, s merőn rám tekintve
 Mintha csak intene hallgatásra mint te.

*

A mű ára 1 korona és csak szerzőnél kapható.

M. B.

Németh Mátyás bizottság tag felelőszere. — Belügyminiszteri leirat a palicsi nagy vendéglő bérletére vonatkozólag. — Belügyminiszteri leirat a pénzügyi osztálynál történt helyettesítés díjazása tárgyában. — Főispáni átirat a Mária Valeria kórház igazgató főorvosának kinevezése iránt. — Polgármesteri jelentés a javadalmi személyzet elhelyezése tárgyában. — Polgármesteri jelentés három központi választmányi tag választása iránt. — Tanács javaslata a földmives, vinczellér és kertészeti iskola felállítására tárgyában. — Tanács javaslata az építettni szándékolt villamos vasut tárgyában. — Tanács javaslata az erdészeti albizottság határozatára, az üzemterv módosítása s az erdőknek jövőbeni kezelésére vonatkozólag. — Tanács javaslata az új kórház fűtési, szellőztetési, vízvezetési és csatornázási munkálataira vonatkozólag megtartott árlejtés tárgyában. — Tanács javaslata Somogyvármegye közönségének a közgazdaság előmozdítása tárgyában kiadott körlevelére. — Tanács javaslata Lányi István hat havi szabadságolása tárgyában. — Tanács javaslata az utkarparókra vonatkozó szabályzat jóváhagyása iránt. — Tanács javaslata Szávold József s neje által megvétetni kért terület átengedése iránt. — Tanács javaslata az erdészeti albizottság féléves jelentésére. — Tanács javaslata Somogyi János és társai palicsi lakosoknak iskola felállítás iránti kérvényükre. — Tanács javaslata a csiksomlyói „Internatusi“ segélyalap segélyezése tárgyában. — Tanács javaslata Schwartz Péter ügyvéd lakosítása tárgyában. — Tanács javaslata halasi, csordajárasi szántóföldek bérbeadásának jóváhagyása iránt. — Tanács javaslata Flaschl Dániel kérvényére az ugynevezett homokbányából terület átengedése iránt. — Tanács javaslata Garai Ferencz bérlő kérelmére a „Pest“ szálló kapubejáratának áthelyezése iránt. — Tanács javaslata Horváth Antal s társai tompai lakosok kérvényére legelő kijelölése iránt. — Tanács javaslata Nagy Mihály és társai kérvényére a régi barom-vásár téren vett telkek törlesztésére haladék engedélyezése iránt. — Tanács javaslata Gaal Ferencz kérvényére 480 korona előleg megadása tárgyában. — Tanács javaslata Bukvits Sándor kérvényére kegydíj megszavazása iránt. — Tanács javaslata Orlovits Pávka kérvényére kegydíj megszavazása iránt. — Tanács javaslata Márki Mihály és társai kérvényére a legeltetés utáni fűbér fizetésre haladék engedélyezése iránt. — Tanács javaslata Éltes Gyula színházi díszletfestő kérvényére a színházba festett díszletekért némi jutalom megszavazása iránt. — A még ezentul beérkezendő és a főjegyzői hivatalbau megtekinthető tárgyak.

A szakadkai ügyvédi kamara ez évi rendes közgyűlést május hó 23-án d. e. 10 órakor tartja meg a szabadkai takarékpénztár és népbank tanács termében.

Stoecek hárijánoskodása.

Bocsánatot kell kérnem a bizonyára már egekben járó boldogult vitétől, hogy nevét kis betűvel irtam, de ki tehet róla, hogy Stoecek ur, ki állítólag pepita hálóköntösben járt Jeruzsálemben s állítólag Afrikában és ez utjáról egy érzéki dolgokkal bőven foglalkozó férczmunkát irt, s azóta azt hiszi, hogy aki művét forrásmunkának nem tekinti, az mind tudatlan és megérdemli, hogy kárhozát érje, megérdemli, hogy Hári János híres hazugságaihoz hasonlítsák állításait.

Az „Afrikai képek“-ről úgy emlékezik meg lapjában, hogy abban kép-

telenségek torlódnak egymásra, de az egyes „bakokra“ nem terjeszkedik ki!

Nos, én utána kutattam. Azt a kevés embert, akikkel még érintkezik, meginterwiewoltam, s ime két szavahihető uri ember előtt így hárijánoskodott Stoecek Károly: „Képtelenség — így szólt — azon állítás, hogy Magyar László karavánja disznót ölt volna, mert egész Afrikában nem létezik disznó.“

Én azon egy cseppet sem esodálkozom, hogy Stoecek nem látott Afrikában disznót. Ennek okát tudom adni. Ugyanis volt valaha valahol egy szüntársulat, melyben mindennap más pénztáros kezelte a pénztárt, míg végre valaki elkezelte. Ennél a társulatnál Stoecek Károly a hős szerelmes és szerelmes hős lévén, a társulat szétszaladása után hön lángoló szívének hűvös volt a mi éghajlatunk, s keresett forró temparementumának megfelelő éghajlatot. Így ment el Afrikába és ott — mint művéből látható — tanulmány tárgyává tette a fekete gyöngene-m testi bajait. Ily körülmények közt nem esoda, ha a szerelmes hős a fekete szépségek bajaitól elbűvölten nem látott egész Afrikában disznót s képtelenségek fölsorolásával vádol, amiért mások írásbeli állítása után én is állítom, hogy igen is van disznó Afrikában. — Még Magyar Lászlóról sem hiszi el, hogy jó forrás után indultam. Ez már impertinentia volna, ha más állítaná; de Stoecek ur úgy látszik, abban tetszeleg önmagának, hogy ő mindent jobban tud másnál, tehát Magyar Lászlóról is jobban tud mindent, mint maga Magyar László.

Mindezek csak azt mutatják, hogy járhatott valaki Afrikában (vagy mint Stoecek ur közel járt hozzá) s még sem tud róla semmit, s tudhat valaki sok mindent alaposan egy világrésről, ha nem is járt a tájékán.

Havas Antal.

Törvénykezés.

Mamuzsits Ágoston és Németh Mátyás között évek óta perlekedés és elkeseredett viszálykodás folyik. Németh ugyanis fegyelmi feljelentést tett Mamuzsits ellen a helybeli ügyvédi kamaránál s azzal vádolta, hogy oly ügyfeleket károsított meg, a kik őt perük vitelével meg sem bízták. Az ügyvédi kamara a vizsgálatot megejtve, a panaszt nem találta beigazoltnak s a további eljárást beszüntette. Mikor az ügyvédi kamara határozata jogerőre emelkedett, Mamuzsits kerekedett felül s hamis vádaskodás s rágalmazás miatt Németh Mátyás ellen tett feljelentést a helybeli kir. törvényszék fenyítő osztályánál, mely vádlottat vétkosnek mondotta ki a rágalmazás vétségében és ezért még 1893-ban 150 frt pénzbírsággal sújtotta. A királyi tábla vádlott vétkességét szintén megállapította ugyan, de a bírságot 50 frtra leszállította, mely ítélet a kir. Curia által is helyben hagyatván, az ma már jogerőre emelkedett.

Szalay László mint a „Szabadság“ felelős szerkesztő és kiadó tulajdonosa a helyb. kir. törvényszék által sajtórendőri vétség mi-

att husvéti piros tojás ajándékként 20 frt (6- s 10 frt mellékbüntetésre íteltetett. A „Szabadság“ ugyanis ném lévén politikai lap, a katolikus népgyűlés megtartása idején „Égy a torony alja“ czim alatt egy oly közleményt adott ki, melyben a kir. ügyészség politikát látott, holott az csupán Szabadka város hatósági életére és az itteni viszonyokra vonatkozott. A kir. ügyészség az e hó 10-én megtartott tárgyalás folyamán vádját fentartotta s a kir. törvényszék vádlott védelmének meghallgatás után a fenti ítéletet mondogta ki. Az ítélet ellen ugy a kir. ügyész, mint az elítelt lapkiadó felelőszert jelentett be.

Az ujonevezés eredménye Szabadkán. Az I-ső korosztályból behivatott 630, a II-ikből 325, a III-ikből 192, összesen 1148 egyén, ebből távol maradt 175, jelentkezett 973, be lett sorozva 349 és 18 póttartalékos.

Irodalom, művészet.

— **A Pallas Nagy Lexikonának** tizenköt kiadásából megjelent a 116—120. füzet, vagyis a VIII. kötetnek 11—15. (befejező) füzetet s ezekkel most már a nagy vállalatnak épen a közepén vagyunk. A 76 szövegbeli ábrán kívül a következő szép külön mellékletek vannak a füzetekhez csatolva: Noble-féle füstlőgép, Hajók II—IV. lap, a Halottibeszéd I. lapjának hasonmása, Gyapjufonó gépek I. és II. lap, Harmadkor I. és II. lap, H tyás szárnyauk, Gyémántok, Ó-kori és barbár népek hajói, Halak I és II lap, Gyertyánfa, Háromszék vármegye térképe és Hasztri szervek. A fontosabb cikkek közül kiemeljük a következőket: Halálbüntetés (Heil), Halászat (Landgraf János és Posta Béla) Haller-esalád (Szádeczky), Hang (Barthániek és Klug), Hangok a nyelvben és Hang történet (Simonyi), Harmadkor (Szerényi Hugó), Háromszék vármegye Thirring és Bartha Ignác), Házadó (Földes), stb.

Közgazdaság, ipar, keresk.

II.

Szarvasmarha tenyésztés.

A szarvasmarha tenyésztésnél követendő irányt a tenyészközlötbe való beosztás adja meg. Nagyjában megállapított, hogy az ország egyes vidékein, azoknak talaj, éghajlati és gazdasági viszonyai közepette, mely szarvasmarha fajták tenyésztése a leginkább alkalmas.

Azon körülmény, hogy egy nagyobb vidéken a szarvasmarha állomány egyöntetű és konstans jellegű, az értékesítésnél igen előnyös befolyással van.

1. Közélső bika nevelő telepek és szarvasmarha tenyésztetek.

a) A kolozsi állami gulya telep. Célja a magyar-erdélyi fajta szarvasmarha tiszta vérben való tenyésztése, ezen fajta kitűnő tulajdonságainak fejlesztése és jó tenyészállatok nevelése. A tenyésztés egy 1221 kat. holdas gazdaság keretében történik. A telepen nevelt és egy éves korukban kifogástalanoknak talált növendék bikák a tordai állami bika nevelő telepnek adatként át-

b) A tordai állami bikanevelő telep. Ezen telep célja az ország királybágón túl eső részének tenyészbika szükségletét a lehető-éghez képest ellátani. A telep fellgyelősége a kolozsi gulya telepről átvett bika borjukhoz évről-évre nagyobb számú egy évnél idősebb bikákat vásárol a tenyésztőtől, s azokat tenyészképes korukig neveli. A fölnevelt és alkalmasnak talált bikák községeknek adatnak át az illető községek vagyoni állapotához mérten 20—30—50% árkedvezménnyel és három félévi részlettörlesztésre, vagy teljesen ingyen vagy végül készfizetés mellett és teljes becsárban.

c) Az obádi állami bikanevelő telep. Ezen telepnek ugyan az a rendelkezése az ország délkeleti vidékére, mint a tordai telepnek a királybágón túli vidékekre nézve. Az ország ezen vidékének tenyészkerületi beosztásához képest az obádi telep pinzgaui bikákat is nevel a magyar fajtájúakon kívül. A bikák ezen telepen is egy éves korukban községeknek adatnak át kedvezményekkel vagy azok nélkül.

d) A budapesti központi tejcsarnok borjunevelő vállalata. Ezen vállalat célja a piros-tarka és borzderes hazai köztenyésztés igényeinek megfelelő hegyi fajtákhoz tartozó tenyész anyagnak nagyobb tömegben való előállítására, illetve fölnevelése. A tejcsarnok szövetkezet ugyanis a gödöllői kir. korona uradalom Mácsa nevű pusztáját és az állannak egy Máramaros vármegyei havasi birtokát bérbé kapta husz évre oly kötelezettséggel, hogy 1894. évtől kezdve évente legalább 500 drb tenyésztésre alkalmas és az országban tenyésztett nyugati fajtáknak megfelelő borjukat neveljen. Gondoskodni tartoznak, hogy az állománynak legalább $\frac{1}{5}$ része bikaborjúból álljon, melyek 4 csoportra osztatnak, e borjuk $\frac{1}{4}$ része nyilvános árverésen eladatnak $\frac{3}{4}$ része pedig megszabott egység árban a m. kir. földmivelési ministeriumnak rendelkezésére bocsátatnak, még pedig a tisztavérű simmenthali bikák 170 frt, a tisztavérű egyéb hegyi piros tarkák 150 frt, a tisztavérű borzderesek és a simmenthalbonyhádi keresztelési termékek 130 frt egységárban, a ministerium ezen átvett bikákat köztenyésztési czélokra osztja ki.

e) A magy. kir. Ménesbirtokok szarvasmarha tenyészetei. A ménes birtokok mindenikén nagyban üzetik a szarvasmarha tenyésztés. A kisbéri ménes birtokon allgauti és simmenthali, a bábolnain simmenthali, a mezőhegyesin magyar és kuhlandi, a fogarasin möllthali fajta és bivalytenyésztés van. A ménes birtokokról évente nagyobb számú tenyész állat kerül ki, melyek részben köztenyésztési czélokra kiosztatnak, részint elárvereztetnek.

f) A kir. gazdasági tanintézetek szarvasmarha tenyészeteiből kikertülő tenyészanyag szintén részben köztenyésztésre osztatik ki, részben elárvereztetik. A m.-ó-vári gazdasági akademiánál simmenthali, a keszthelyi gazd. tanintézetnél magyar, a debreczeninél magyar, a kassainál kuhlandi, a kolozs-monostorinál pinzgauti tenyésztés van.

2. Tenyészbikák osztása köztenyésztési czélokra.

Hogy a községeknek, a közös községek esordában a kis tenyésztők által szüksegelt tenyészbikák beszerzése megkönnyíttessék, a ministerium nagyobb számú tenyészbikákat oszt ki községeknek, közbirtokosságoknak,

szarvasmarha tenyészési szövetkezeteknek, azoknak tehát a melyek ezen kedvezményben részesülni óhajtanak, 50 kros bélyeggel ellátott kérvényben az illetékes hatóság útján a földmivelésügyi ministerhez kell, hogy folyamodjanak, a ministerium a folyamodók vagyoni viszonyaihoz képest 20—30—50% kedvezménynyel és részlettörlesztésre, vagy teljesen ingyen, vagy teljes becsárban készpénzfizetés mellett engedi át a tenyészbikákat.

3. Tenyészbika vásárlás köztenyésztési czélokra.

A tordai és obádi állami bika nevelő telepek kezelősége évenként egy éves bikát, esetleg már tenyészképoseket is vásárol a hazai tenyésztőtől. A mely tenyésztőnek tehát tenyésztésre alkalmas bikája van és azt az állannak eladni óhajtja, ezen szándékát jelentse be a tordai bikanevelő telep fellgyelőségének, vagy az obádi telepet kezelő eszkovai földmives iskola igazgatóságának, vagy közvetlenül a földmivelésügyi ministernek.

Közli: **Gábry László**,
közgazdasági előadó.

H I R E K.

— **Kinevezés.** A király Lösch Antal a szegedi kir. ítélő táblához berendelt szabadkai kir. törvényszéki jegyzőt a hatvani kir. járásbirosághoz albirónak nevezte ki.

— **A husvéti ünnepek** is elmúltak, a feltámadás a hltvös szeles idő daczára az összes tisztikar s több ezrekre menő nép jelenlétében folyt le. Husvét vasárnap majdnem faggal köszöntött be, de hétfőn a locsolkodó fiatalság örömeire teljes verőfényes nappal ált be. Időjárásunk lapunk zártakor a lehető legszebb tavaszias.

— **Hymen.** Veri és Béla Szabadka sz. k. város országgyűlési képviselője, ki a 80-as években Zmertych Istvánnal a kerékpár versenyeket felvetté, nagyobb távúszásai által és a jégspört terén kiváló eredményeket mutatott fel, a napokban jegyezte el özv. Vojnich Jakabné bájos leányát Jernét.

— **A nagyszombati harangozás.** Valóban csodálkozunk, hogy nagyszombaton a helybeli görög keleti templomban reggel 5 és 7 órakor az összes harangokkal harangoztak, holott nekik is nagyszombatjuk volt s a mi ezelőtt sohse történt meg.

— **A „Népszava“** ezimti helyilap kritikát közöl az „Afrikai képek“ről, s a végén azzal vádolja az író, hogy a központozáshoz nem ért. Fölhivjuk a kritikust (g.), ki szintén tollforgató uri ember, nézze csak meg rövidke cikkét (Irodalmi Ujdonság. Ott van még minden olvasó kör és kávéház asztalán), s azt fogja látni, hogy benne 18 helyen van központozási hiba, azonkívül pedig még 10 kisebb részint értelemzavaró sajtóhiba. Ebből be fogja látni, hogy csak a „Krausz és Fischer“-féle nyomdában nem tudnak hibátlanul szedni.

— **A Kossuth-szobor.** A Kossuth Lajos emlékének megörökítésére alakult országos bizottság elérkezettnek véli az időt arra, hogy a gyűjtések eddigi állásáról tájékozást szerezve annak alapján az adakozások eredményét számszerűleg magállapítsa. Ez okból felkéri mindazokat, akiknél még gyűjtőívek vannak, hogy a gyűjtőíveket az országos bizottságnak, a befolyt összegeket pedig a budapesti hazai első takarékpénztárnak sziveskedjenek beküldeni.

— **Tüzeset.** F. hó 13-án d. u. 4 órakor V. körben Kecskés Ferenc náddal fedett háza és a padláson volt disznóhus, zsír, szalonna és 16 drb sonka mire a tűzoltók oda értek teljesen elégett. A tűz keletkezése állítólag a kamrában cigarettázó gyermekektől eredt.

— **Az ünnepi verekedések** az idén sem maradtak el. A becsipett locsolkodó parasztleányok között értesztültnk szerint több rendű verekedés történt, különösen a IV. és V-ik kerületben. Részletes adataink nincsenek, mert sem a győztesek sem a legyőzöttek lapunk zártáig a rendőrségnél nem jelentkeztek. Valószínűleg Kneip curát használnak — borogatják sebeiket.

— **Furfangos tolvaj.** Szabadkán jár a házi pénztárba és föl fölveszi a mások fizetését. Tanítónő nyugtáját vitte a pénztárhoz s fölvetta a pénzt. Most meg Winkler Andrásné 28 frnyi nyugdíjjárulékát emelte el. A dolog így történt. A nyugtát Winklerné meghatalmazottja bevitte elkönyvelés végett hétfőn, s elment azzal hogy majd másnap bejön érte. Kedden a nyugta elintéztetvén kikiáltott az aláíró neve. A tolvaj erre jelentkezett, s fölvetta Winklerné díját; szerdán az igazi meghatalmazott jött a pénzért s megkapta a fenti kellemetlen fölvilágosítást, de természetesen pénzt nem.

— **Tiszti lovagló tanfolyam Szegeden.** A szegedi 3-ik honvéd huszárezrednél egy lovagló tanfolyam nyílt meg április 16-án, mely június 15-ig tart gyalogsági tisztek részére. A tanfolyamba a következő tiszteket vezényelték be, a szabadkai 6. honvéd gyezedtről: Pelikán György hadnagy és Butala István hadnagy kezelőtiszt.

— **A petrovozellői tanítónő tragédiája.** Nagy feltűnést keltett annak idején a szép bács-petrovozellői tanítónő, Petrovics Ida tragédiája, a ki a feletti elkeseredésben hogy az otanni lelkész, Popovics Pantó rágalmozó híreket terjesztett fölőle, öngyilkosságot követett el. A vizsgálat aztán a Popovics feltűggesztésére vezetett s az egyházi előjáróság helyettst akart a lelkészi állásra állítani. Popovics azonban lelkészi hivatalát nem akarta átadni; mire az karhatalom kíséretében történt meg, úgy, hogy még a templomot is erővel kellett feltörni.

— **Kulán** nagy mozgalom indult meg egy takarékpénztár létesítésére. A tervezet szerint 600 drb 50 frtos részvényt fognak kibocsájtani.

— **Portia a kapitány előtt.** A rendőr Koczor János kapitány elé citál egy szobaleányt. Az a bűne, hogy a portörő ruhát a nyitott ablakon kihajolva kirázta az utcára.

— **Mért cselekedte ezt? Nem ismeri a törvényt? Megbüntetem érte két forintra.**

— **Azért cselekedtem kérem, mivel az utcasoprók nappal sepernek s mivel az utca fölkaavart pora mind be száll a szobába, hát én visszazórom . . . Sajnos, hogy én nem büntethetem meg a rendőrséget a nappali utcasopróért . . .**

— **A csendőrség szaporítása.** Az ideai költségvetésben, mint tudva van a csendőrség létszámának júliusi hó 1-től kezdve nyolcszáz fölvel való szaporítása van engedélyezve. A kormány azonban, mint értesztültnk, tekintettel a békés- és csongrádmegyei viszonyokra, elhatározta hogy a csendőrségi létszám már április hó elsejétől kezdve 160 fölvel szaporíttassék. A törvényhozásilag engedélye

zett létszámtöbbletének ez a része tulnyomó részben az említett megyék területén helyeztetik el.

— **Honnan származtak a cilinderek?** A kik lapunknak „Cilinderek a híres városban“ című cikkért talán megharagudtak, azoknak, mint mindenkinek, a ki haragszik: nem volt igazuk. Egy angol lap ugyanis azt írja, hogy a cilinderek vagyis kőesőgkalapok, Ázsiából származtak, hol a Tibet-tartomány lakosai már évszázadokkal ezelőtt viseltek ily kalapokat. Ime tehát ázsiai divatot követnek ma cylinderben járó ifjoncaink.

— **Hírlapok statisztikája.** Magyarországon ez idő szerint összesen 1003 hírlap és folyóirat jelenik meg; ebből 15.325 főre esik egy. A hírlapirodalom gyors fellendülését és tér foglalását legjobban bizonyítja az hogy 1894. elejétől 1895-ig 71-el szaporodott a hírlapok száma.

— **Rövid hírek.** *Ő Felsége a király* — az udvar megállapított tavaszi programja szerint — május 1-én, hosszabb tartózkodásra Budapestre jön. — *Dunafővárvott* szabadságharcunk egyik kimagasló alakja Radnich János volt tüzérkapitány, ki előkelő szerepet töltött be a váci, isaszegi, komáromi és branyiszközi ütközetekben, hosszas szenvedés után e hó 7-én kiszenvedett. — *Atihénban* néhány nap előtt egy Haftas nevű görög polgár 116 éves korában halt meg. — *A métermérték* 100 éves jubileuma mult vasárnap volt, ekkor volt ugyanis 100 éve annak, hogy a fanczia konvent a méterrendszert törvényesítette. — *Magyarországon* egy újabb statisztikai számítás szerint — harmincezer embert fenyeget az a rettenetes veszedelem, hogy elveszti egyik legdrágább kincsét: szeme világot a trachoma következtében. — *A bolgár kormány* újabb lépéseket akar tenni a kontinensen az iránt, hogy Ferdinand fejedelem elismertessék. — *Torontálvármegye* jegyzővizsgálatai jövő hó 6-án és 7-én lesznek megtartva. A bejelentési határidő május 1-vel ér véget. — *Trencsénben* június 1-vel a kormány gyümölcs-konzervgyárat szándékozik építtetni. — *Pestvármegye* április 9-én tartott törvényhatósági közgyűlésén az alispáni állásra Beniczky Ferencz egyhangulag, a főjegyzői állásra pedig Fazekas Ágoston szótöbbséggel választattak meg. — *Barcsa Boldizsár* 1848/49-iki honvéd alezredes a mult napokban 87 éves korában zalamegyei Kustánszeg községben meghalt. — *A bpesti népszínház* igazgatósága a milleniumi ünnepségek alkalmából előadandó népszínműre 2000 koronás pályázatot hirdet. — *A mult évben* Magyarországon 108 szövetkezet létesült, melyeknek tulnyomó része természetesen hitel-szövetkezet. — *Schopper György* rosznyói püspök — a magyar katolikus főpapi kar egyik legidősebb tagja e hó 10-én influenzában kiszenvedett. — *Török-Becsén* április 10-én a Tisza vize elöntötte Rohonczy Gedeonnak 100 holdnyi kitűnő gyümölcsösét és 60 hold szőlőjét, melynek termékeit évenként a fél Európa élvezte. — *A szombathelyi* törvényszék Kleiber János 26 éves horvátfalusi legényt, ki szeretője férjét fejszével agyonvágta és a holttestet kötéllel átkötve a közeli erdőbe vonszolta, kötél általi halálra ítélte. — *A földművelésügyi* miniszteriumban a termények hamisításának megállításáról új törvényjavaslat készül. — *A Tapolczán* folyó hó 10-én megejtett képviselő választás alkalmával Kossuth Ferencz

140 szótöbbséggel lett megválasztva Vörös László miniszteri államtitkár ellenében. — *Az országos* diákkongresszus az idén május 14—16-ig Debreczenben fog megtartani. — *Zomborban* Szuvajdzits Mirkót, az ott működött szerb szintársulat igazgatóját, ki a keddi bucsuelőadás alkalmával kissé felöntött a garatra, rendzavarás miatt a főkapitány a színházból kivezette. — *Debreczenben* is akadtak jószívű — kedélyes — emberek, kik a nyomorba jutott Szeless Adorjáné részére gyűjtést indítottak. A begyűlt összegből 40 koronát Szelessnének küldtek, a megmaradt 80 fillért pedig dr. Tóth Ödön orvosnak, ki Szeless feljelentette, küldték — nyakraválóra. — *Pázmány Dénis* orsz. képvis., a színesszegyestület alelnöke kieszközölte a belügyminiszternél, hogy a vidéki színesszet szubvenziója felemeltessék, mivel a vidéki színesszet nagy hállára kötelezte. — *Zombor* város törvényhatóságának közgyűlése engedélyt adott Schuller Henrik eszéki színesszetnek 15 német nyelvű előadás tarthatására (Hoch!) — *Ujfalussy Sándor* Szatmármegye főispánja e hó 13-án Hemesemézön ttdőbajban meghalt. — *New-Yorkban* a törvényszék 3 évi fogházra ítélte Ráday László grófot hamis chekek forgalomba hozatala miatt. A nemes gróf 1892. november havában szökött meg Magyarországból, mert váltóhamisítás miatt kellett volna a törvényszék előtt beszámolnia. — *A primadonna* némelyek szerint olyan hölgy, aki évenként 25 ezer frt gázsit kap, ki hat hónapig szabadságon van, s ki öt hónapon át rekedt. — *Ungvárott* Gatyás József cigány felesége ötös ikreket szült, kik közül egy leányka csak rövid néhány óráig élt, míg a négy fiu és az anya elég jól érzik magukat. Az apa azonban nem. — *A világ népessége* legújabb statisztikai kombináció szerint 1500 millió 600 ezret tesz ki.

Közönség köréből.*)

A Teréz templomról.

A „Szabadság“-nak 15. számában megjelent egy kis czikk a Teréztemplom festészetéről, mely czikk a prépostot teszi felelőssé az ott elkövetett vandalizmusért, mert csak annak nevezhető, hogy a drága és az idő folyamán értékben csak öregbedett oltárképeket a templomfestő, a Horvátországból ideszakadt Clansen elrontotta, új festményei pedig kritikán alóliak.

A „Szabadság és Vidéke“ erre azzal felel, hogy abból egy szó sem igaz.

Nos én kijelentem, hogy a „Sz. és V.“ vagy nem tudja, hogy mit ír, vagy pedig tudva mond valótlaniságot.

Ugyanis a bizottság tagjai következők voltak: ifj. Frankl István főmérnök, Macskovits Titusz (a volt művezető) Váli Gyula városi mérnök és Blaskovits Mihály festő. A prépost maga mutatott rá a hibákra és azok helyrehozása végett kérdéseket intézett a Sz. Teréz egyházban a bizottság tagjaihoz. Töb-bek közt így szólt: „Kérem, tessék nézni, itt van a baj, a képek tönkre mentek; mi lehet ennek az oka?“ Erre a kérdezett így felelt: „Én, mint festő, tudom, mi a hiba, de minék beszéljek, hiszen ezt egy művész festette, Zágrábban lakik; kérdezze tőle!“

E feleletre a prépost egy kicsit elpirult. Remélem a „Sz. és V.“ kérdést fog

*) E rovat alattiak díjmentesek. Szerk.

most intézni a prépostnál ez ügyben, s ő nem fogja tagadni, hogy a tény örökké tény marad.

Szabadka, 1895. ápril 15.

Blaskovits M.

CSARNOK.

A la Ivánka.

Szabadszállás vidékén él a jó szokás, amikor a jóbarátok valamelyik bajba jutott pajtást ki akarnak huzni a esávából, azt szokták mondani:

„Segítsünk rajta A la Ivánka!“

És segít is e módszer rendszeren.

De hát mi az a „A la Ivánka“ segítség?

Ugy két évtizede lehet már, hogy nagy vadásztársaság jött össze Szent Imrén, Szabadszállás mellett, mely az egyik Ivánka képviselő birtoka volt. (Az most mellékes, hogy melyiké!) Mikor javában áll a hajítás, észreveszi N. államtitkár, hogy neki nincs vadász jegye, a finánczok pedig alig 100 lépésnyire voltak már.

N...re nézve nagy lett volna a blamage, előkelő állása miatt. Rostelt volna csemész ezimén kihágásba jutni. Ijedten szól hát oda a szomszédjához!

Szent Isten! nincs vadászjegyem!

Utezu! vedd el magad. Rögtön nagy futásnak ered — Ivánka s közbe-közbe vissza pillant a finánczokra, kik utána iramodtak.

Ivánka győzte, a finánczok meg utána. No de ezeknek volt gyorsabb lábuk, 6—700 öl távolságban utolérték.

Ehe! meg van az ur ugye? Hiába futott a fináncz elől? ... Ha-ha-ha! ...

— Mi közöm nekem a finánczokhoz.

— Mi köze? ... No, no? hát a vadász jegy hol van?

— Itt la! Tessék!

— Micsoda? Van az urnak vadászjegye?

— Persze, hogy van! Látják!

— Hát akkor miért futott ugy?

— Mert kedvem tartotta!

— Érti a kö!

— Bánom én?

A finánczok hosszura nyúit orral vissza sompolyogtak, de már akkorra N... messze volt a vadásztársaságtól.

Pár év előtt nagyban „ütöttük“ a bibliát — egy közelvárosi vendéglőben. Küztünk volt X. Pista is, aki pedig erősen esküdött otthon, hogy nem vesz többé kártyát a kezébe. A feleségének volt is nagy oka rá, hogy hazárdozó férjét óvja a kártyától.

Valami kidobott kibicz besughatta az asszonynak, hogy kártyázik a Pista. Egyszerre csak kopognak az ajtón.

— Ki az?

— Pista gyere haza!

Rögtön tudtuk, melyik Pista kívántatik és ezért kiküldöttünk egy másik Pistát.

Vigye az ördög magát, másik kell!

Ezt is összeszidta az asszony.

Az alatt az igazi kilépett az ablakon s mire a feleség hazaért, aludta az igazak államát —

— No ezt is jól megmentettük, a la Ivánka!

Felelős szerkesztő:

SZALAY LÁSZLÓ A. ügyvéd.